

Odkrivajmo gozd z vsemi čutili
JESEN Z NOGAVIČNIKOM

JESEN Z NOGAVIČNIKOM

KAKO UČENCEM PREDSTAVITI NOGAVIČNIKA

Čas: vsaj 20 minut

PRVA MOŽNOST

Učenci dobijo **pismo** (ali plakat, ki ga kasneje obesijo na steno):

„Pozdravljeni! Moje ime je Nogavičnik in prihajam iz družine Nogavica. Moja naloga je, da ohranjam vaše noge tople vsakič, ko se odpravite na raziskovanje. Včasih lahko čutim udarce in kamenje pod vašim podplatom, včasih lahko slišim vaš glas ali kakšne druge zvoke iz okolice. Nikoli pa ničesar ne vidim. Moja edina pustolovščina je občasna vožnja s pralnim strojem ...
Sanjam o tem, da bi videl gozd in odkril njegove skrivnosti. Bi mi pomagali?“

SPOZNAJ NOGAVIČNIKA!

Učitelj/ica prebere pismo učencem in jih vpraša: "Ali se strinjate, da moramo povabiti Nogavičnika na sprehod in mu pustiti, da z nami razišče in izkusi, kako lep je gozd? Prepričan/a sem, da imate doma kakšno nogavico brez para. Prinesite jih v šolo. Skupaj z nogavicami bomo odšli na raziskovalni pohod v gozd."

Starše o obiskih gozda lahko obvestite prek pisma za starše.

DRUGA MOŽNOST

Gledališka predstava (nekoliko zamudnejša možnost). Učitelj učencem pripravi predstavo. Primer scenarija, ki ga lahko urejate po želji:

Primer kratke predstave (za učence):

Učitelj/ica: Poglejte, nekaj leži na tleh! Nogavice brez svojega para ... Ali komu izmed vas manjka nogavica?... O glej, premikajo se! (Učitelj/ica potegne nogavico na roko.) No, pozdravljeni, otroci! Veliko vas je in tudi vaša učilnica je takoooo velika! To mora biti najbolj vznemirljiv in barvit prostor na svetu! Vedno smo tam spodaj v vaših čevljih zato nikoli ne vidimo ničesar.

Nogavičnik (Navdušen nad izletom po gozdu.): Kaj sem zamudil? Poznate kakšen kraj z veliko barvami, vonji in zvoki? Kje lahko vidim živali, ki tekajo naokoli ali prosto letijo?

Druga nogavica (Boji se novih stvari.): Raje bi bila varna in zdrava znotraj čevlja. V čevlju je toplo in varno, vsaj vem, kaj lahko pričakujem.

Nogavičnik: Ampak v čevlju je takooo dolgočasno! Rad bi ležal v travi in vonjal rože! Želim se dotakniti nečesa hladnega, toplega, gladkega ... Tega ne moreš storiti znotraj čevlja. Lahko samo vohaš ... Akhm ... veste, kaj mislim ... Rad bi šel nekam kjer je pisano in vznemirljivo, z veliko vonjev in zvokov.

Druga nogavica: Toda tam bi lahko živele nevarne živali! Ali pa bi se lahko celo poškodovali!

Nogavičnik: Nikoli ne bomo vedeli, če ne bomo poizkusili!

Nogavici učencem dajeta namige, dokler le ti ne odkrijejo pravega mesta, kamor bi jih peljali (gozd).

SPOZNAJ NOGAVIČNIKA!

DOMA JE TAKO
DOLGOČASNO ...

TO SEM JAZ!

V GOZDU NAS ČAKA KUP PUSTOLOVŠČIN!

Primer pisma staršem (ne pozabite se podpisati):

Dober dan, spoštovani odrasli!
Moje ime je Nogavičnik.

Naš razred načrtuje obisk gozda. Želimo raziskovati in odkrivati skrivnosti gozda, spoznati svet naravnih materialov in doživeti polno novih dogodivščin.

Naučili se bomo kako si stvari pobližje ogledaš, kako stvari zaznavaš s svojim vohom in kakšen je občutek, ko se česa dotakneš in svoja spoznanja deliš z drugimi.

Zahvaljujoč našim obiskom gozda se bomo o naravi učili na **učinkovitejši in zabavnejši način**. Naučili se bomo, kako se na potep po gozdu sploh pripraviti, spoznali in upoštevali bomo gozdni bonton. Naš dnevnik nam bo prek zgodb in risb pomagal, da bomo svoje znanje in odkritja delili z drugimi. Morda nam uspe spodbuditi tudi vas, da preživite nekaj več časa v gozdu.

Nam lahko pomagate? Na raziskovanje gozda bomo povabili prav posebne prijatelje – stare nogavice brez para. Prosimo, pomagajte otroku poiskati nogavičko, ki ga bo spremljala v gozdu. Iz nogavice bodo otroci izdelali svoje spremljevalce – lutke, ki jih bodo spremljale in vodile po gozdnih dogodivščinah.

Hvala vam za vso pomoč in podporo!
Vaš šolski Nogavičnik

Spoštovani starši!

Naš razred sodeluje v mednarodnem programu Znanje o gozdovih. Preko šolskega leta bomo z učenci vsaj trikrat obiskali gozd (jeseni, pozimi, spomladi). Med obiskom gozda bomo opravili vrsto zanimivih nalog, se igrali in odgrivali gozdne skrivnosti. Po vsakem obisku gozda bo vsak učenec opisal svojo gozdno dogodivščino. Morda kateri izmed učencev svojih doživetij ne bo mogel do konca opisati/narisati v šoli, in bo moral delo dokončati doma. Morda bodo vaši otroci želeli z vami deliti svoje znanje in svoje dnevnike ... Na koncu šolskega leta vas čaka prav posebno presenečenje! Toda to naj za enkrat ostane naša skrivnost.

Dober dan, spoštovani odrasli!
Moje ime je Nogavičnik.

Naš razred načrtuje obisk gozda. Želimo raziskovati in odkrivati skrivnosti gozda, spoznati svet naravnih materialov in doživeti polno novih dogodivščin.

Naučili se bomo kako si stvari pobližje ogledaš, kako stvari zaznavaš s svojim vohom in kakšen je občutek, ko se česa dotakneš in svoja spoznanja deliš z drugimi.

Zahvaljujoč našim obiskom gozda se bomo o naravi učili na **učinkovitejši in zabavnejši način**. Naučili se bomo, kako se na potep po gozdu sploh pripraviti, spoznali in upoštevali bomo gozdni bonton. Naš dnevnik nam bo prek zgodb in risb pomagal, da bomo svoje znanje in odkritja delili z drugimi. Morda nam uspe spodbuditi tudi vas, da preživite nekaj več časa v gozdu.

Nam lahko pomagate? Na raziskovanje gozda bomo povabili prav posebne prijatelje – stare nogavice brez para. Prosimo, pomagajte otroku poiskati nogavičko, ki ga bo spremljala v gozdu. Iz nogavice bodo otroci izdelali svoje spremljevalce – lutke, ki jih bodo spremljale in vodile po gozdnih dogodivščinah.

Hvala vam za vso pomoč in podporo!
Vaš šolski Nogavičnik

Spoštovani starši!

Naš razred sodeluje v mednarodnem programu Znanje o gozdovih. Preko šolskega leta bomo z učenci vsaj trikrat obiskali gozd (jeseni, pozimi, spomladi). Med obiskom gozda bomo opravili vrsto zanimivih nalog, se igrali in odgrivali gozdne skrivnosti. Po vsakem obisku gozda bo vsak učenec opisal svojo gozdno dogodivščino. Morda kateri izmed učencev svojih doživetij ne bo mogel do konca opisati/narisati v šoli, in bo moral delo dokončati doma. Morda bodo vaši otroci želeli z vami deliti svoje znanje in svoje dnevnike ... Na koncu šolskega leta vas čaka prav posebno presenečenje! Toda to naj za enkrat ostane naša skrivnost.

1.+ 2. UČNA URA: JESENSKA PRIPRAVA NA OBISK GOZDA

2 X 45 min

PRED POUKOM: Pripravite škatlo s pokrovom, ki jo boste kasneje preoblikovali v **ŠKATLO ODKRITIJ**. Uporabite tako veliko škatlo, da vanjo lahko spravite papir velikosti A4.

Vsak obisk gozda je razdeljen na tri dele (PRIPRAVA - RAZISKOVANJE - ANALIZA). Potrebno jih je načrtovati blizu drug drugemu, da učenci zabeležijo svoje izkušnje, ko so še sveže.

Cilji

Učenci bodo:

- ustvarili svoje lutke in gozdne dnevnik.
- delili svoje občutke, spoznanja in skrbi glede tega, kaj so doživeli v gozdu.
- naredili seznam stvari, ki jih je treba spakirati za gozdno raziskovanje.
- spoznali in upoštevali gozdna pravila.

Dejavnost	Čas	Pripomočki
1. korak: Izdelava lutke	15 – 20 min	nogavice, markerji za tkanino, gumbi ...
2. korak: Izdelava gozdnega dnevnika	20 – 30 min	papir, spenjač, kopija gozdnega dnevnika
3. korak: Priprava vodnika	25 min	UL Kaj lahko doživim v gozdu
4. korak: Gozdni bonton	20 min	UL Gozdni bonton
5. korak: Kaj vzeti s seboj v gozd	15 min	UL Kaj vzeti s seboj v gozd
6. korak: Škatla odkritij	5 min	škatla s pokrovom, markerji, svinčniki, nalepke

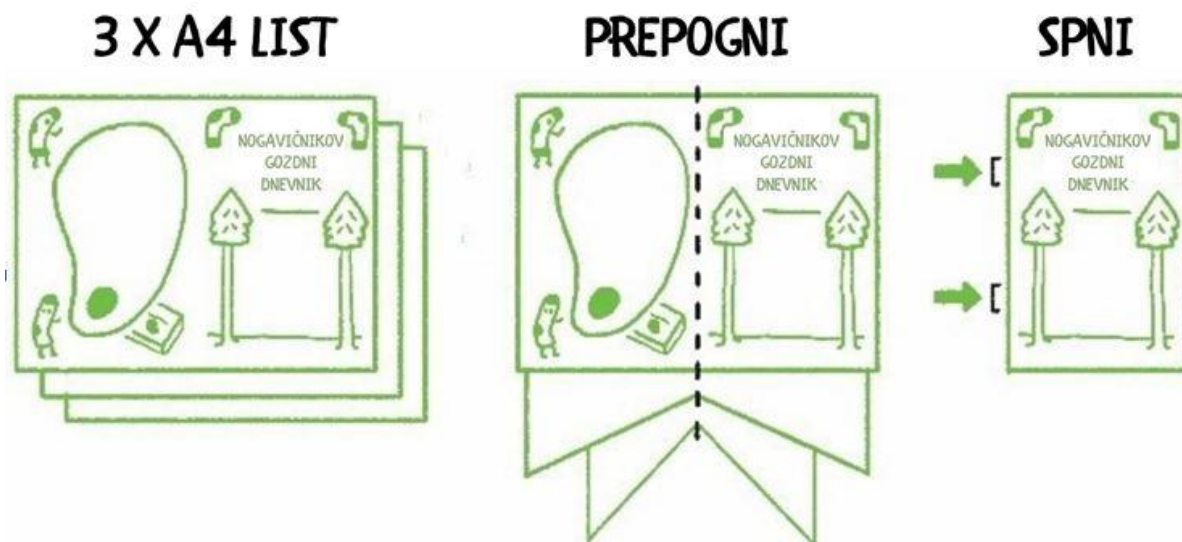
1. korak: 15 - 20 min

Učenci prinesejo v šolo nogavice in jih pripravijo na prvo potovanje. Učencem predstavite svojega Nogavičnika in pozdravite njihove nogavice. Otroci nataknejo nogavice na roke in jih skušajo oživiti. Pokažite jim, kako na vsako nogavico narisati oči, usta, nos in ušesa (starejši učenci lahko prišijejo gumbe, naredijo volnene lase ...). Za risanje lahko uporabite vodoodporne markerje. Pri risanju bodite previdni, saj lahko obarvajo otroško kožo. Ko učenci naredijo svoje Nogavičnike, jih oživijo in drugim povedo, kaj jih najbolj navdušuje. Če imate dovolj časa, lahko nogavice okrasite s semeni in drugimi naravnimi materiali.

2. korak: 20 min

Učencem pomagajte narediti gozdne dnevnike ali Lapbooke (glej spodaj). Uporabite lahko prazne liste ali tiskane delovne liste. Učenci naj papir prepognejo na polovico, ter narišejo, pobarvajo in podpišejo naslovno stran.

3. korak: 25 min

Učenci naj razmislijo in se pogovorijo o tem, kaj vse bi lahko našli v gozdu. Pogovor bo pomagal tistim učencem, ki imajo težave bodisi s strahom, bodisi s pridobivanjem novih izkušenj.

S svojima lutkama lahko pomagata učencem iti preko njihovih strahov.

Nogavičnik: Naše prvo potovanje je skoraj tu! Tako sem navdušen!

Druga nogavica: Ne vem, kaj naj pričakujem ... Kakšen sploh je gozd? Nad čim si tako navdušen?

Nogavičnik: Mislim, da je gozd poln barv, vonjev, življenja in zabave. Vedno sem si ga tako predstavljal.

Druga nogavica: Kaj pa, če tam ni tako lepo in vznemirljivo? Misliš, da bi nama učenci lahko povedali kaj več o tem?

Otroke prosite, naj si zamislijo nekaj primerov: **Bi z nogavicama delili svoje izkušnje? Nad čim ste navdušeni, ko greste v gozd?** Naj učenci delijo svoje doživljanje, ideje in pomisleke.

Otrokom pokažite, kako izpolniti učni list Kaj lahko doživim v gozdu? Svoje navdušenje nad obiskom gozda naj označijo z nasmejanimi ali namrščenimi čustvenčki. S tem bodo izrazili, kaj jim je všeč in česa ne marajo, česa se bojijo in kaj jih navdušuje. Lahko dodajo tudi svoje risbe.

Za tem naj se učenci, ob rešenih UL, pogovorijo o svojih občutkih.

Na koncu povzemite vse ideje in pomisleke in poskusite najti možne rešitve.

Primeri pomislekov učencev in odziva nanje

Slabo vreme: Bi topla oblačila in dežni plašči pomagali? Kako se obleči za raziskovanje gozda?

Vreme ne more pokvariti raziskovanja gozda. Slabega vremena ni, imamo zgolj neprimerna oblačila in obutev.

Nevarne divje živali - zveri (volkovi, medvedi): So zelo redke, zato je zelo malo verjetno, da bi jih srečali v gozdu. Poleg tega so zelo sramežljive in se bojijo ljudi, zato poskrbijo, da ostanejo dobro skrite.

Čeprav so morda nekatere živali videti zastrašujoče, se človeka ogibajo.

Divji prašiči: Običajno je v gozdu videti le njihove sledi (luknje v tleh, odtisi, sledi ritja itd.). Ne pozabite, da so divje svinje nočne živali, ki podnevi spiyo na varnem in daleč stran od ljudi.

Celo merjasci se ljudi bojijo in se jim umikajo.

Klopi in drugi zajedavci: Med raziskovanjem gozda se nam pridružijo lahko tudi komarji, ki veselo brenčijo okoli naših glav. Zato se je potrebno pred obiskom gozda ustrezno pripraviti. Nositi morate dolge rokave in hlače in uporabljati karkoli, kar odganja žuželke (kemične ali naravne repelente). Starši vas bodo doma pregledali, če imate morda kakšnega klopa.

V kolikor ste previdni, naj vas potepanje po gozdu ne skrbi.

Naravno sredstvo proti klopom:

Sestavine: 1 vrečka suhega rožmarina (15 g), 1 žlica belega vinskega kisa, 1 liter vode.

Navodila: Zavremo vodo in jo odstranimo z ognja. Dodamo rožmarin in pustimo, da se ohladi. Ohlajeno odcedimo in dodamo kis. Shranjujemo v hladilniku - najbolje v steklenici.

Način uporabe: Preden odidete ven, ga nanesite neposredno na kožo ali oblačila.

Tek po gozdu: Občutek teka je drugačen - gozdna tla so neenakomerna, povsod so veje in debla. Mogoče se boste spotaknili, se tu in tam opraskali, morda celo stopili v blato. A vse to je del vaše gozdne dogodivščine.

Naša telesa so narejena za to, da se premikajo. Pri preizkušanju novih stvari moramo biti previdni in se prepričati, da smo varni. Kmalu bomo postali pravi raziskovalci narave.

Gozd je čaroben kraj, poln dogodivščin. Predhodno se bomo pripravili, da se bomo potem lažje zabavali in raziskovali.

KAKO NAVDUŠEN SI NAD OBISKOM GOZDA?

OBKROŽI →

DORIŠI ČUSTVENČKA 😊 GLEDE NA TO, KAKO SE VESELIŠ:

BLATA

GOZDNIH JAGOD

ŽUŽELK

POTOKA

GOZDNIH ŽIVALI

IGRE

DEŽJA

GOB

SPREHODA

GRADNJE HIŠK

DIVJEGA PRAŠIČA

NARIŠI, ČESA SE ŠE VESELIŠ.

4. korak: 20 min

Znova lahko uporabite Nogavičnike.

„Juhu, komaj čakam, da bom znova v gozdu! Pel bom skupaj s pticami. Tudi jaz želim riti po zemlji, kot to počnejo divji prašiči. Okusil bom borove iglice, ki jih jeleni ves čas jedo. Kaj vse še lahko počnem v gozdu?“

Učenci nato Nogavičniku razložijo, kaj je dovoljeno početi v gozdu. Otrokom poskušajte razložiti razloge in pomen ustreznega vedenja. Ponovite pravila obnašanja v gozdu (gozdni bonton) in se prepričajte, da jih učenci razumejo. Za ponazoritev pravil naredite velik plakat ali kolaž z risbami. Ne pozabite ostati pozitivni, začnite s tem, kaj smemo početi v gozdu. Nato dodajte še česa v gozdu ne smemo početi. Pustite nekaj praznega prostora za kasnejše opombe. Vnos lahko dodate po vsakem raziskovanju gozda.

5. korak: 15 min

Če imate dovolj časa, lahko svoje učence motivirate še z eno kratko predstavo.

Nogavičnik (Učitelj/učiteljica Nogavičnik pokaže učencem veliko stvari, ki jih sproti jemlje iz nahrbtnika. Npr.: težke knjige, žogice, dežnik, brisačo, milo, copate, skodelico, manjšo blazino ...): Poglejte, koliko stvari sem pripravil za naše raziskovanje gozda! Mislim, da imam vse, kar bi morebiti potreboval. Poglejte tudi moj "kul" nahrbtnik!

Učenci naj Nogavičniku povedo, česa v gozdu ne bo potreboval in mu pomagajo izbrati prave stvari. Uporabite UL Kaj vzeti s seboj in učence pustite, da izberejo tisto, kar mislijo, da bi morali pripraviti za raziskovanje. Potem se pogovorite o njihovi izbiri.

➤ ZNANSTVENI NAHRBTNIK

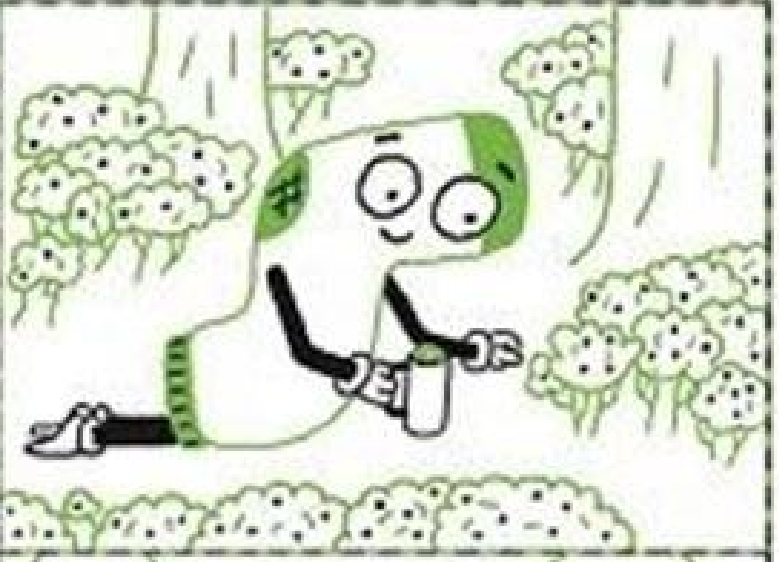
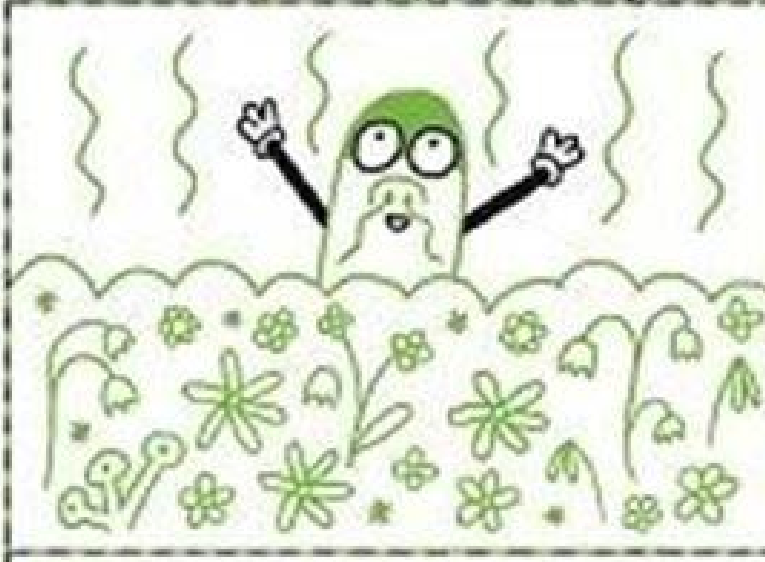
Pripravite znanstveni nahrbtnik, ki si ga bo delil ves razred. Vanj lahko spravite povečevalno steklo, kompas, daljnogled in druge pripomočke, ki jih lahko uporabljate med raziskovanjem gozda.

6. korak: 5 min

➤ ŠKATLA ODKRITIJ

Škatla odkritij je velika škatla, v katero bodo učenci shranili stvari, ki so jih našli v gozdu. Ti mali zakladi bodo opomniki na njihove gozdne dogodivščine. Vsak učenec lahko naredi tudi svojo škatlo (škatle za čaj itd.). Okrasijo jo lahko med poukom likovne umetnosti ali doma.

DOPOLNI:

DOPOLNI:

DOPOLNI:

DOPOLNI:

V KAJ NAJ SPRAVIM SVOJE STVARI?

KAJ NAJ VZAMEM ZA MALICO?

ZA ŽEJO?

KAJ NAJ OBLEČEM?

KAJ, ČE BO DEŽEVALO?

KAJ NAJ OBUJEM?

KAJ NAJ SI NADENEM NA GLAVO?

SEM ŠE NA KAJ POZABIL?

3. UČNA URA: JESENSKI OBISK GOZDA

90 min 3 ure

Cilji

Učenec ...

- gozd spozna prek vseh čutil (tokrat predvsem z vidom).
- je v neposrednem stiku z gozdom in bo lahko opisal izkušnjo, kakršno je doživel.
- svoje igro v gozdu bo presodil z vidika gozdnih prebivalcev - kaj jih lahko moti in zakaj.
- bo gozd doživel kot prostor za igro in raziskovanje, odkrivanje in ustvarjanje. Med raziskovanjem gozda se bo počutila varno.

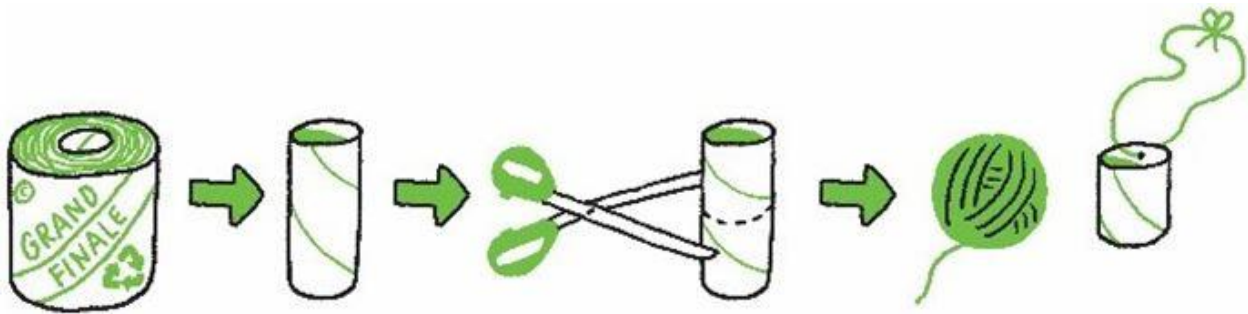
Dejavnost	Čas	Pripomočki
1. korak: motivacija	5 min	nogavičniki
2. korak: tek v gozd	10 min	navedena dejavnost
3. korak: lovljenje barv	10 - 20 min s hojo	navedena dejavnost
4. korak: videti a ostati neviden	15 min	
5. korak: gozdni prostor za Nogavičnika	20 min	fotoaparati, 3-4 lupe
6. korak: iskanje "FOTO TRIA"	15 min	fotoaparati, majhen, papirnat okvir
7. korak: izmenjava izkušenj	15 min	nahrbtnik za zbirko naravnih materialov (spravite ga v svojo škatlo za odkritja)
Prostovoljna dejavnost: zbiranje gozdnih plodov (za zimsko raziskovanje)		

1. korak: 5 min

Motivacija - ko razred doseže rob gozda (ali drugo zeleno površino), lahko učitelj Nogavičnik pozdravi druge Nogavičnike na njihovem prvem raziskovanju. Nogavičnik naj vsem zaželeli veliko avanturističnih doživetij in da bi raziskovali gozd z odprtimi očmi. Poleg tega lahko Nogavičnik motivira druge, tako da jim reče, da je na koncu raziskovalne poti morda skrit zaklad.

ZAKLAD - učenci bodo na koncu jesenskega raziskovanja gozda našli zaklad, ki bo za vsakega učenca sestavljen iz GOZDNEGA MINI-OBJEKTIVA. Gozdne mini objekte lahko enostavno izdelate s spodnjimi navodili. (Učenci jih lahko okrasijo pri pradedu likovnega pouka). "Objekte" shranite v vrečko ali škatlo (takšno, ki jo lahko enostavno nosite in shranite). To presenečenje dobro skrijte nekam takrat, ko bodo učenci iskali "svoj gozdni prostor za Nogavičnika" (dejavnost opisana spodaj). Iskanje gozdnega prostorčka za svojo lutko jih bo zaposlilo, vi pa boste imeli čas, da svoj zaklad skrijete (npr. na veji drevesa, za drevesnim štorom itd.). Za kaj bodo učenci zaklad uporabili, bodo izvedeli na koncu raziskovanja.

2. korak: 10 min

TEK V GOZD - Cilj igre je doživeti situacije, ko lahko obisk gozda neposredno vpliva na prebivalce gozda.

Učitelj na začetku igre razloži pravila igre in jih po želji pokaže na primeru. Učenci odložijo nahrbtnike in se začnejo prosto gibati in teči na določenem območju.

Ko zaslišijo besedo »JAJ«, se vsi ustavijo in poslušajo navodila - npr.:

- A) *število sodelujočih v skupini* - poiščite si par
- B) *dodelitev vlog* - en učenec predstavlja gobarja, drugi gobo
- C) *sledi opis scene* - npr. goba, ki beži pred gobarjem.

"JAJ" se nato ponovno sliši in učenci dobijo drugačno nalogo. Število ponovitev prilagodite skupini in temu, koliko učenci uživajo v igri. Na koncu igre je pomembno razumeti izkušnje in mnenja učencev - *Kako so se počutili v vlogi zajca, ki nenehno beži? Kaj so občutili med letenjem proti gnezdju s polnim kljunom gosenc ali kako je bilo biti drevo brez listov?*

Primeri predlogov so v tabeli na naslednji strani.

Predlogi za igro:		
dvojice	prašič - smeti	Prašič po tleh išče hrano, najde smeti, ki lepo dišijo, jih poje - boli ga trebuh.
trojice	lastnik psa - pes - zajec	Pes beži pred lastnikom in lastnik psa zamaž teče za njim. Pes beži, preganja zajca, zajec je izčrpan, vendar še vedno teče, teče, teče ...
četverice	2 x vreščič otrok - mladič ptiča v gnezdu - ptič z gosonicami v kljunu	Otroci glasno kričijo v gozdu in tečejo naravnost pod grm, na katerem v gnezdu sedi majhna mlada ptičica, ki je lačna. Ptica (starš) se boji prileteti v gnezdo z gosonicami v kljunu, saj jo vpitje otrok straši.
trojice	mravljišče - 2 x otrok	Otrok, ne vedoč, kam točno gre, teče naravnost proti mravljišču. Na srečo ga njegov prijatelj pravočasno ustavi in tečeta okoli mravljišča naprej.
dvojice	drevo - otrok	Iz semena raste drevo ... Rastejo majhne veje in listi (prsti) ... Pride otrok in odtrga vse liste. Drevo ne more dobiti energije sonca in ima zdaj manj energije.
trojice	otrok - grmiček borovnic - medved	Otrok obere vse borovnice z grmička. Za lačnega medveda ne ostane prav veliko ...
posamezniki	obiskovalec gozda	Posameznik se odpravi na sprehod po gozdu in zagleda embalažo piškotov na klopi, tik ob košu. Pobere jo in vrže v koš.
Predloge lahko ustvarijo tudi učenci.		

3. korak: 10 - 20 min

LOVLJENJE BARV - Ta del lahko uporabite npr. za selitev z enega raziskovalnega kraja na drug kraj. Učence prosite, naj pregledajo barve Nogavičnikov, oblačil, čevljev, nahrbtnikov itd. Njihova naloga bo najti te barve v gozdu (medtem, ko greste na določen kraj). V lov na barve vključite tudi vaše Nogavičnike. Učiteljev Nogavičnik lahko vpraša: „*Boste našli vse barve, v katere ste oblečeni? Katero barvo najlažje najdete v gozdu? Kaj menite, katero barvo bo težko najti?*“

Če pogoji dopuščajo, lahko učenci odtenke barv razmažejo v svoj gozdni dnevnik (npr. Imajo rjave čevlje - zato lahko z zemljo razmažejo rjavo barvo v dnevnik, travo lahko uporabijo za zelene odtenke, regrat lahko uporablja se za rumeno itd.) Pomembno je izbrati kraj, kjer lahko učenci trgajo travo, rože, veje itd. (npr. ob gozdni poti ali na polju). Ko pridete do cilja (ali po dogovorjenem času), lahko učenci med seboj primerjajo na listih "ulovljene barve", učitelj pa se lahko z učenci pogovori, kako je šlo - katere odtenke so našli in katerih niso, ali so med iskanjem našli kaj zanimivega.

4. korak: 15 min

VIDETI A OSTATI NEVIDEN - Ta igra je podobna igri Skrivalnice, zato morate postaviti pravila, ki se jih ne sme kršiti. Teren za to igro mora biti razgiban in malce zaraščen, da se lahko učenci skrijejo in se lažje približajo "vodnemu izviru". Učenci naj na enem mestu odložijo vse, česar ne bodo potrebovali. Ta kup stvari bo postal "vodni izvir". Učenci in njihovi Nogavičniki bodo postale žejne živali, ki si želijo piti iz vodnega izvira. Vendar pa je na mestu izvira učitelj - Jastreb, ki bo ujel kogar vidi. Učenci se bodo skrili in njihova naloga bo, da se neopaženo približajo vodnemu izviru. Jastreb bo opisal oblačila, ki jih bo zagledal (lažje je opisati oblačila in kraj kot izgovoriti ime učenca). Če učenci slišijo opis svojih oblačil, se morajo umakniti nazaj in bolje skriti. Cilj ni tekmovanje, kdo preživi ali pride do vodnega izvira, temveč poskusiti in izkusiti, kako pomembno je, da se zlijemo z okoljem in gozdom, če nočemo biti lahek plen.

Ena igra se igra od 5 do 10 minut, lahko pa jo večkrat ponovite. Na koncu igre je zelo pomembno, da izmenjamo izkušnje. Katera oblačila ali rastline so vam pomagala, da ste se dobro skrili? Kaj vam je skrivanje otežilo? Kako so se počutili Nogavičniki?

5. korak: 20 min

GOZDNI PROSTOR ZA NOGAVIČNIKA - Za to dejavnost je primerno izbrati prijeten kraj, ki ima razgiban teren in dovolj materiala za gradnjo (storži, veje, listi, kamni itd.). Učence prosite, naj se razgledajo in za svojega Nogavičnika najdejo najprimernejše mesto v gozdu. Kraj, od koder bo imal Nogavičnik odličen razgled (na krošnjo dreves, korenine, mah, kamenje in vse drugo, kar si bodo učenci želeli). Prostor, kjer se bo Nogavičnik počutil dobro. Prostor, kjer ima Nogavičnik lahko nekaj zanimivih izkušenj. Ko izberejo tak prostor, ga lahko prilagodijo (zgradijo hišico, udoben ležalnik, mizo itd.). Učenci se lahko med seboj pogovarjajo in ustvarijo eno skupno mesto za več Nogavičnikov. Če bo Nogavičniku všeč izbrani prostor, bo našel nekaj naravnih predmetov, ki jih bo lahko vzel s seboj v šolo - v svojo škatlo - Škatlo odkritij. Tako bo učenca in njegovega Nogavičnika (kamen, veja, prazna lupina, zanimiv stožec, pisan list ...) spomnil na njegov posebni prostorček v gozdu in prijetne občutke iz gozda. Po dogovorjenem času se skupaj odpravite po vseh "gozdnih domkih". V kolikor želijo učenci lahko pojasnijo, zakaj so se odločili za posamezno mesto. Priporočamo fotodokumentacijo.

6. korak: 15 min

ISKANJE "FOTO TRIA" - Da bodo učenci (in njihovi Nogavičniki) tekom leta izkusili spremembe v gozdu, poiščite prostor, ki ga boste večkrat (med tremi raziskovalnimi pohodi) pregledovali in fotografirali. Lahko je to pogled na drevesa ali drevesne šture, odvisno od tega kaj bodo izbrali učenci. Z učenci podrobno preglejte izbrano mesto in sprejmite potrebne ukrepe za dokumentiranje (fotografirajte ali narišite slike izbranega kraja). Obstaja lahko več zanimivih krajev za pregled in primerjavo sprememb opaženih jeseni, pozimi in spomladi. Odvisno je samo od časa, ki vam je na voljo. Končni "FOTO TRO" lahko na koncu natisnete in naredite razstavo za starše ali druge razrede. Če imate možnost, priporočamo, da fotografije/slike razstavite že v razredu. Učence večkrat povprašajte o opaženih spremembah.

Namig: V kolikor želite in obstaja možnost, lahko poskusite posneti okolico izbranega kraja v gozdu (na primer drevesa, klop, kačipot itd.). Fotografirajte sliko za sliko in tako poslikajte vse v obratu 360 stopinj. Učenci si lahko tako še bolj nadrobno ogledajo spremembe v letnih časih.

LOV NA ZAKLAD - Ko učenci najdejo zaklad - gozdne mini objektivne, jim razložite, da je vsak sam/v skupini dobil čarobno orodje, ki bo njim in Nogavičnikom omogočilo, da vidijo gozd iz drugega zornega kota kot doslej. Skozi objektivne bodo videli drobne podrobnosti gozda. Za boljše razumevanje lahko učencem pokažete, kaj lahko najdejo s pomočjo svojega čarobnega orodja. Raziskovanje skozi svoje objektivne lahko opravite na poti med vrnitvijo v šolo.

7. korak: 15 min

IZMENJAVA IZKUŠENJ - Preden se vrnete iz gozda, se ne pozabite ozreti nazaj in se spomniti ... Na koncu raziskovanja je pomembno deliti vse izkušnje. Priporočamo, da prihranite dovolj časa za zaključno izmenjavo izkušenj. Izzovite učence, da še enkrat preučijo kraj, ki so ga obiskali, in jih prosite, naj najdejo nekaj naravnega, kar jih bo vedno spomnilo na izkušnjo z današnjega raziskovanja. Ko vsak učenec nekaj najde, naredite krog in vsak (v kolikor želi) opiše svoj naravni predmet, ki si ga je izbral in alternativno opiše svojo izkušnjo. Ko učenci zaključijo, zberite njihove predmete in jih spravite v Razredno škatlo odkritij. Če je vaša škatla odkritij premajhna se skupaj z učenci odločite, katere (tri) predmete boste vzeli s seboj nazaj v šolo. Med izmenjavo izkušenj lahko z naravnim predmetom predate besedo učencu, ki je na vrsti, da govori (mikrofon - pesek, govorni kamen, govorni storž itd.)

PROSTOVOLJNA DEJAVNOST: Nabiranje gozdnih plodov - če imate priložnost in čas, lahko nabereite gozdne plodove, ki jih boste našli na poti domov (šipek, gozdne jagode, borovnice, robide ... in celo želod, kostanj, žir). V razredu jih lahko nataknete na vrvico in pustite, da se posušijo. Med zimskim izletom obesite priboljške za živali v gozdu (glejte dejavnost "Prigrizek za živali".)

4. UČNA URA: ANALIZA OBISKA GOZDA

45 min

Pri načrtovanju projekta upoštevajte, da pripravo na raziskovanje terena, samo raziskovanje gozda in analizo obiska gozda opravite v ne preveč velikih časovnih presledkih. To bo učencem pomagalo pri njihovem delu s svojimi izkušnjami in spomini.

Pred začetkom te učne ure v razredno škatlo odkritij položite kos blaga iz katerega boste izdelali gledališče za Nogavičnike.

Cilji

Učenec ...

- opiše svoje izkušnje, ki jih je doživel v gozdu.
- oceni svoje vedenje/vedenje razreda v gozdu (kaj bi lahko motilo živali, rastline itd.).
- poskusi izraziti svoje izkušnje skozi gledališče za Nogavičnike.

Dejavnost	Čas	Pripomočki
1. korak: ŠKATLA ODKRITIJ (LOVILEC PUSTOLOVŠČIN)	15 - 20 min	nogavičniki, razredna škatla odkritij (lovilec pustolovčin) naravni predmeti, gozdni dnevniki, barvice
2. korak: 10 Nogavičnikovih zapovedi	5 min	plakat, flumastri
3. korak: Nogavičnikovo gledališče	20 min	kos blaga z luknjami, Nogavičniki, naravni predmeti iz gozda

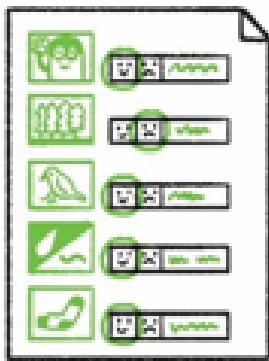
1. korak: 15 - 20 min

V razredu se pojavi **ŠKATLA ODKRITIJ (LOVILEC PUSTOLOVŠČIN)**. Če je učilnica dovolj velika, se z učenci posedite okrog škatle v krogu. Učenci lahko vzamejo s seboj v krog - svojega Nogavičnika, lastno škatlo odkritij, naravne predmete, ki so jih nabrali v gozdu (glede na to, da jih imajo) in gozdne dnevnike. Učiteljev Nogavičnik lahko pozdravi učence in druge Nogavičnike ter na sredino kroga previdno razporedi naravne predmete iz razredne škatle odkritij. Iz škatle naj vam pade paket, povezan z vrvico. Paketa še ne odpirajte, odprli ga boste ob koncu učne ure.

Z Nogavičniki lahko opisujete in neposredno ponazarjate vaše delo. Prvi Nogavičnik se navdušeno veseli naravnih gozdnih predmetov in začne pripovedovati zgodbe, izkušnje, dogodivščine, ki jih je doživel v gozdu. Potem ugotovi, da so tukaj tudi drugi Nogavičniki, zato si prekrije usta. Prvi Nogavičnik prosi, da drugi Nogavičniki/učenci pripravijo/izberejo en naravni predmet, ki jih spomninja na najprijetnejše doživetje z jesenskega raziskovanja gozda. Sledi razprava o tem, kaj novega smo doživeli, kaj nam je bilo všeč ... Razprava potekala v krogu (eden od naravnih predmetov je lahko tako imenovani govorni kamen - kdor drži kamen v roki, lahko govori in ga nato poda naprej). Pomembno je večkrat opozoriti na pravilo prostovoljnega govora, kdor noče govoriti, mu ni potrebno - dovolj je, da si izkušnjo predstavlja v mislih. Če je čas, lahko po izmenjavi izkušenj učence prosite, naj vzamejo svoj gozdni dnevnik (če ga imajo) in v nekaj minutah narišejo svojo (ali Nogavičnikovo) najljubšo gozdno izkušnjo (če učenci želijo in jim prostor dopušča, se lahko vrnejo nazaj na svoje sedeže, ko končajo). Kdor je pripravljen in želi deliti svojo risbo, lahko svoj odprt gozdni dnevnik položi znotraj kroga. Skupaj si oglejte nastale risbe in v kolikor boste imeli čas, lahko ugibate, katera risba pripada kateri izkušnji/zgodbi. Če ni časa, lahko učenci svoje izkušnje narišejo doma in se o tem pogovorijo s starši.

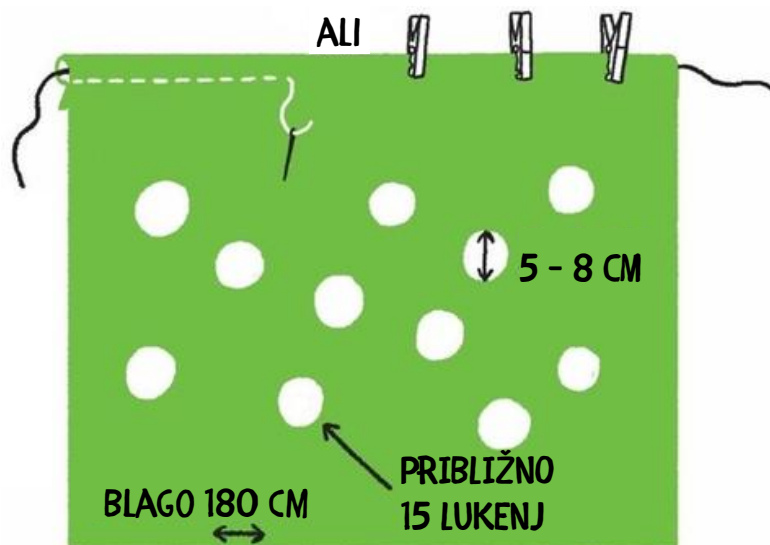
2. korak: 5 min

DESET NOGAVIČNIKOVIH ZAPOVEDI - V gozdu smo doživeli že veliko dogodivščin, zdaj pa bomo na naš izlet pogledali z drugega zornega kota. Učiteljev Nogavičnik lahko kar naenkrat dobijo idejo: *"Oooooooo, ali veste, česa sem se pravkar spomnil? Zanima me, kako uspešni smo bili v gozdu ..."* Učenci bodo v tem trenutku verjetno nekoliko zmedeni. Toda Nogavičnik jim bo prinesel plakat, ki ga je naredil razred - **DESET NOGAVIČNIKOVIH ZAPOVEDI** - s slikami, tistega, česar se moremo držati, ko gremo v gozd (gozdni bonton). Skupaj z učenci boste pregledali vse točke v desetih zapovedih in ob strani označili, katerih zapovedi ste se držali in bili pri tem uspešni in kje so še možnosti izboljšav. *"Naslednjič bomo skušali biti pri tem previdnejši"*. Plakat obesite nazaj na steno.

3. korak: 20 min

NOGAVIČNIKOVO GLEDALIŠČE - V krogu, poleg nabranih gozdnih predmetov, se nahaja skrivnostni paket. Prišel je čas, da ga učenci in njihovi Nogavičniki odprejo. Učiteljev Nogavičnik glasno vpraša: "*Kaj je to? Zakaj se uporablja? Zakaj ima luknje?*" Učenci lahko ugibajo, čemu služi blago z odprtinami. Čez nekaj časa prosite dva učenca, da vstaneta in pridržita blago. Če učenci ne ugamejo pravega namena, naj učiteljev Nogavičnik pokuka skozi eno izmed odprtin. Zahvaljujoč blagu z odprtinami vidimo samo Nogavičnike, ljudje pa ostanejo skriti. Gre za čarobno pregrinjalo/odejo in zahvaljujoč temu lahko vaši Nogavičniki oživijo in se sami pogovarjajo in igrajo svoje gozdne igre. Zdaj lahko ustvarite NOGAVIČNIKOVO GLEDALIŠČE.

Poudarite: Učenci bodo tekom leta redno uporabljali Nogavičnikovo gledališče, na koncu šolskega leta pa bodo za sošolce odigrali eno ali več kratkih zgodb/izkušenj, ki so jih Nogavičniki doživeli v gozdu. Za druge razrede, starše lahko pripravite tudi končni nastop. Učenci lahko zato poskušajo svoje kratke zgodbe že tekom leta predstaviti skozi gledališče.

Gledališče obesite na primerno mesto v učilnici. Idealno bi bilo, da je gledališče obešeno tako, da sega tkanina do tal. Gledališče je pripravljeno. Igralske Nogavičnike imamo, a kaj bomo igrali?

Pomembno opozorilo: Nogavičnikovo gledališče je v učilnici zato, da pomaga učencem izraziti njihove izkušnje in spodbuja njihovo ustvarjalnost ter igro. Njegov cilj ni "redna predstava za starše".

UŽITEK, ZADOVOLJSTVO, VESELJE IN IZKUŠNJE MED VAJAMI SO POMEMBNEJŠE KOT ZAKLJUČNI NASTOP NOGAVIČNIKOVEGA GLEDALIŠČA.

Namig: Gledališče lahko vedno vzamete na potep po gozdu in predstavo odigrate tudi tam.

Če želite, lahko zaključno predstavo za starše/druge razrede preskočite in odigrate predstavo le zase. Zaključna predstava nas lahko sili k želji, da bi bila predstava popolna - a žal mnogokrat na račun veselja do igranja. Zato je bolje, da učenci uživajo v gledališču. Preučite dejavnike kot so čas, prostor, počutje, kakšne sposobnosti ima vaš razred in kako in kdaj boste odigrali predstavo.

Izberete lahko med spodnjimi možnostmi ali ustvarite svojo:

a) **Prosta igra:** Če menite, da učenci potrebujejo več časa, da se pripravijo, jim s svojim Nogavičnikom odigrajte kratko zgodbo. Nato jim dajte nekaj minut, da gledališče preizkusijo - z Nogavičnikom pokukajo skozi eno od odprtih, pozdravijo vse prisotne in nato spet izginejo ali pa se pojavijo v drugi odprtini gledališča. Gledališče je lahko na voljo tudi med odmori. Kdor bo želel, lahko vadi in se igra.

b) **Petje in igranje inštrumentov:** Razred je razdeljen na dve polovici, ena polovica so gledalci, druga pa poje znane pesmi in igra na različne inštrumente. Potem se skupini zamenjata.

c) **Recitiranje pesmi:** Učenci (Nogavičniki), ki to želijo, lahko recitirajo drugim nekaj pesmi. Preostali razred posluša ali se pridruži.

d) **Najlažja različica:** (To različico priporočamo na začetku, ko učenci nimajo izkušenj z igranjem Nogavičnikovega gledališča. V naslednjih učnih urah, ko bo več časa za Nogavičnikovo gledališče, lahko učenci odigrajo več individualnih iger.) Učiteljev Nogavičnik bo po pogovoru z učenci izbral eno ali več izkušenj in prosil učenca/učence, da mu pomaga/pomagajo interpretirati izbrano izkušnjo. Učiteljev Nogavičnik bo tako pripovedovalec, ki vodi zgodbo celotne izkušnje in Nogavičnik/Nogavičniki učenca/učencev se po potrebi vključijo (tako, da pokukajo skozi odprtino gledališča, nekaj rečejo/nekaj odkrijejo/dodajo zvok/najdejo kakšen predmet itd.).

e) **Lažja različica:** Razred sedi v vlogi gledalcev pred gledališčem. Prostovoljci prek gledališke igre poizkušajo ponoviti izkušnjo svojega Nogavičnika.

f) **Kompleksnejša različica:** Nogavičniki v skupinah razpravljajo, kakšno zgodbo/zgodbe bodo igrali. Razred lahko razdelimo v nekaj skupin (3-6 učencev, odvisno od časa - več skupin kot bo, več časa bo potrebnega za igro). Vsaka skupina bo izbrala svojo izkušnjo s svojega gozdnega potovanja in to poskušala pokazati z uporabo Nogavičnikovega gledališča.

Upoštevajte: Zaključni nastop s predstavo v Nogavičnikovem gledališču ni obvezen. Zato uživajte z učenci, ki vadijo igro. Učenci svoje ideje in zgodbe lahko tako preizkusijo in prikažejo povsem brez pritiska. V kolikor se odločite za zaključno predstavo, bodite pozorni in upoštevajte ideje učencev. Nastopijo naj le učenci, ki si tega želijo.

Namig: Predstave vašega Nogavičnikovega gledališča lahko tudi posnamete. Lahko ustvarite sklope fotografij, ali pa posnamete krajše predstave. Tako boste zabeležili poskuse nastopov, ideje učencev, njihovo igro ... Med zaključno razstavo/prireditvijo lahko predvajate video (kolaže fotografij, odseke videov) in z učenci mirno uživajte.

PREDPRIPRAVA NA 5. UČNO URO - PRIPRAVA NA ZIMSKO RAZISKOVANJE GOZDA

Učence prosite, naj prinesejo kakšno dobroto za gozdne živali. Še prej pa se pogovorite: Kaj menite, kaj jedo gozdne živali? Česa živali ne smejo jesti saj bi bilo to slabo zanje (in njihov želodec)? Katero hrano že imamo in lahko delimo z živalmi? Med razpravo lahko opomnimo učence na različne živali, tako da lahko učenci podajo veliko različnih idej. Ko zapišete ali narišete vse ideje, se lahko z učenci dogovorite, da bo vsak prinesel tisto, kar lahko (že ima doma).

Na primer:

- različna semena (sončnica, sezam, lan, buča, mak itd.).
- sadje (jabolka, hruške ali celo posušena jabolka).
- žita (koruza, pšenica, ječmen).
- suho sadje (rdeče jagode, šipek, borovnice, robide, rozine itd.). - morda imate posušene v šoli že od jesenskega obiska gozda (prostovoljna dejavnost jesenskega dela).
- ozimnica (krompir, pesa, korenje, koleraba).
- gozdni plodovi (želod, kostanj, žir).

Namig: OKRASKI ZA NOGAVIČNIKE - če imate čas, lahko iz papirja (ali odpadnega blaga, filca ...) ustvarite nekaj »okraskov« za vaše Nogavičnike. Izdelava je hitra, zanimiva, izdelek pa podpira ročne spretnosti in vaše cilje. V kolikor bodo učenci v izdelovanju uživali, jih lahko ustvarijo več - odvisno do letnih časov. Na primer: jesenski okraski na Nogavičnikih - kdo živi kje, zimski - odtisi, spomladanski - prvi cvetovi.